

Hoe gaat je om met urologische oligometastasen?

- Dr. Sabine Meersschout

Goede zorg laat niemand achter

Radiotherapie AZ Sint-Jan

6 radiotherapeuten

7 fysici, 2 dosimetristen

25 verpleegkundigen

5 lineaire versnellers

Wat zijn oligometastasen?

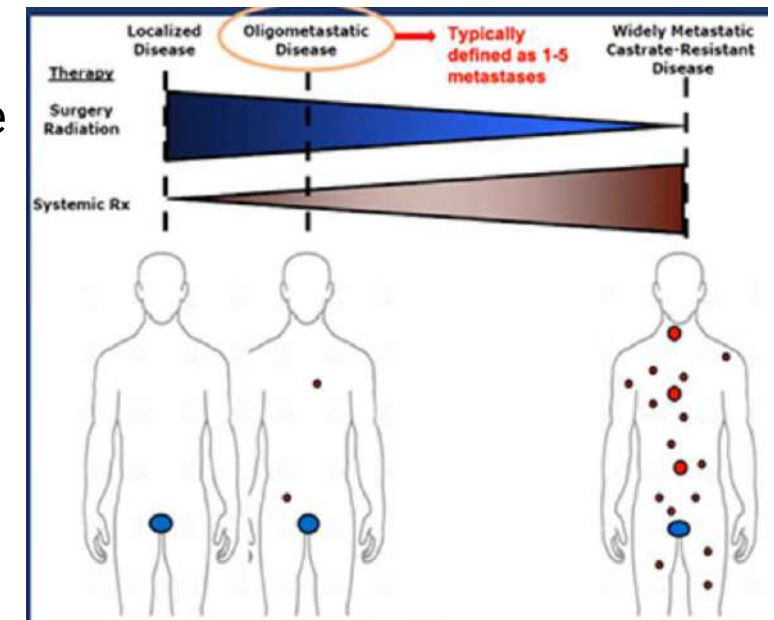
beperkt aantal metastasen op afstand, vaak 1–5 laesies

Intermediaire fase tussen lokale ziekte en uitgebreide metastasering

betere prognose dan patiënten met wijdverspreide metastasen

Lokale ablatie van alle metastasen kan leiden tot **langdurige ziektecontrole** en soms zelfs **curatie**

Longkanker/prostaat/nier/sarcoom/colon

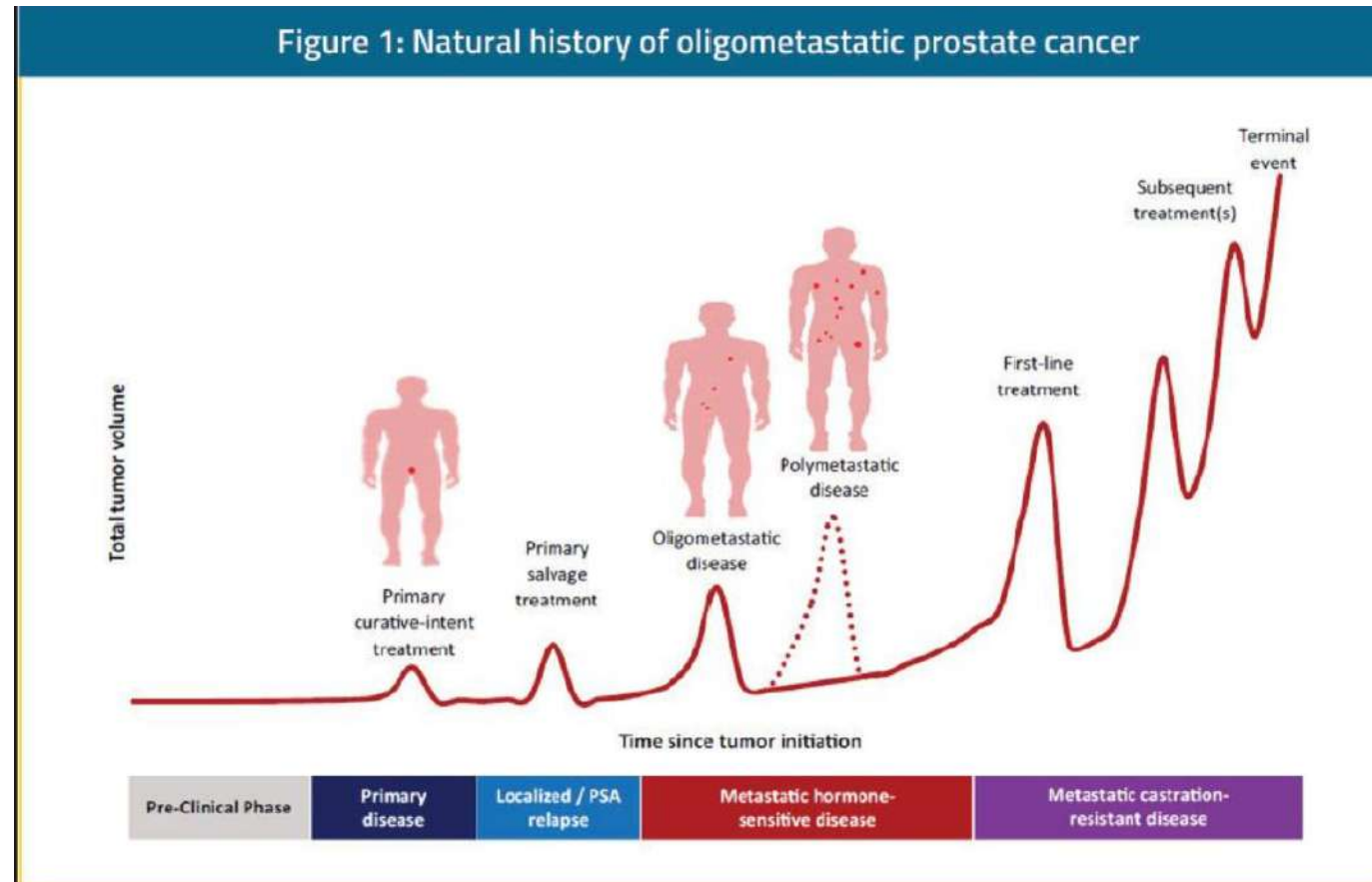
MDT = Metastasis Directed Therapy

Goede performance status, beperkte tumorlast, langzame tumordynamiek

Multidisciplinair overleg verplicht (radiotherapeut, chirurg, oncoloog)

- **chirurgie**
- **interventionele radiologie**
- **radiotherapie**

Verloop van oligometastatische prostaatkanker

*Adapted from Rao A, Vapiwala N, Schaeffer EM, Ryan O. Oligometastatic Prostate Cancer: A Shrinking Subset or an Opportunity for Cure? American Society of Clinical Oncology educational Book American Society of Clinical Oncology Annual Meeting 2019; 39: 309-20.⁶

De 3 pijlers

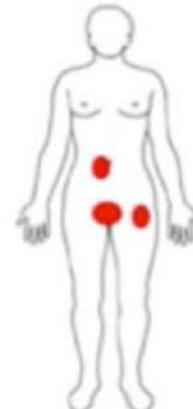
1. Systeemtherapie: ADT, ARPI
2. Prostaatgerichte therapie
3. Metastase-gerichte therapie

Defining Oligometastatic Subtypes

Oligo-Recurrent/
Metachronous
Oligometastasis

Synchronous
Oligometastasis

Oligo-Progressive
Metastasis

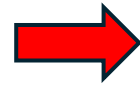
No evidence of
benefit from
metastasis directed
therapy

● Uncontrolled Lesion
● Controlled Lesions

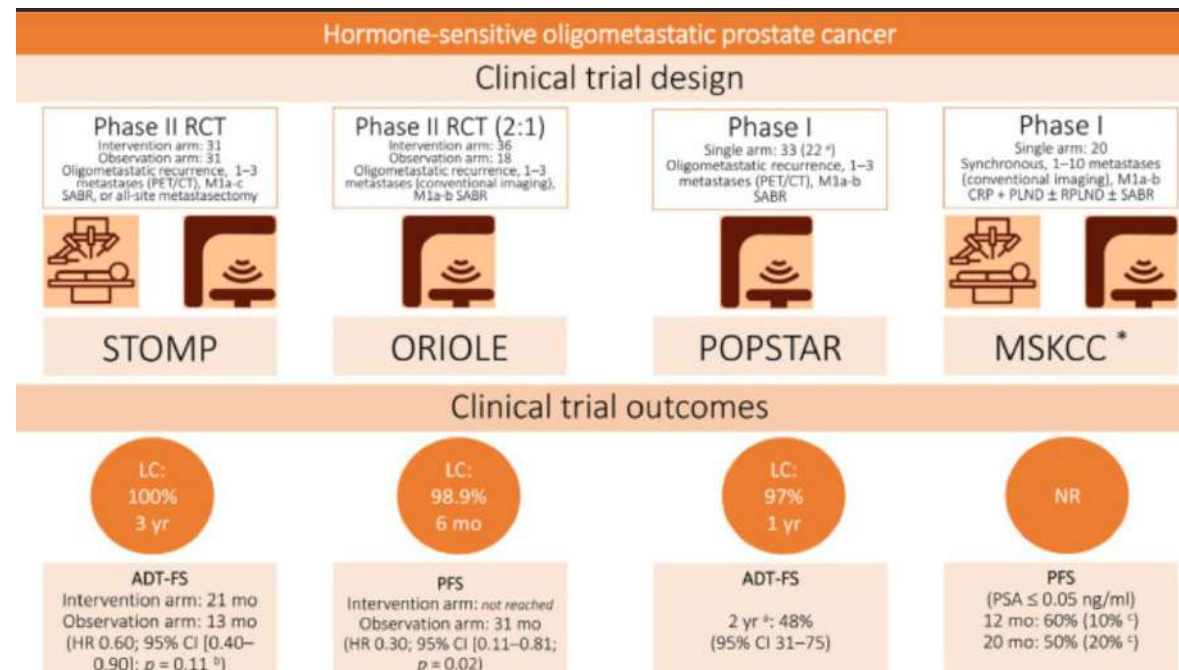
Doel van MDT bij prostaatkanker

- **Uitstellen start definitieve hormonale therapie (ADT)**

Uitstel bijwerkingen

- Hoge locale controle (> 90%) thv de behandelde metastase
- Verlenging PFS = progressievrije overleving
- Behoud van levenskwaliteit
- Voorkomen van locale complicaties (botpijn) door vroegtijdige behandeling

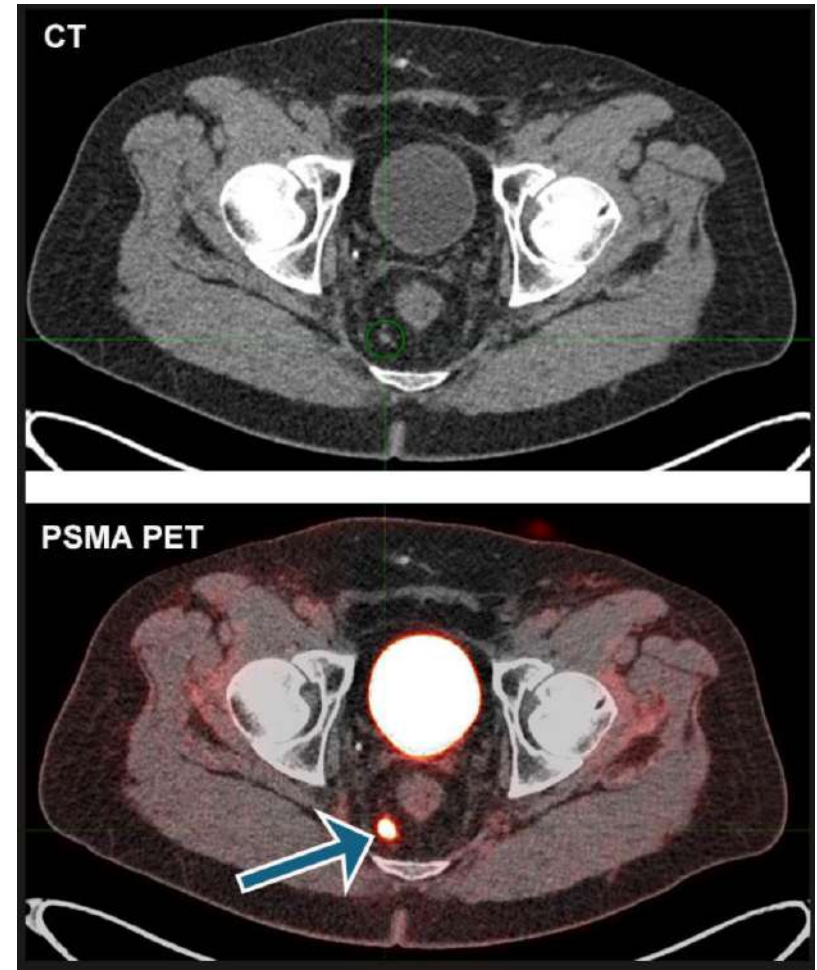

Hoe worden oligometastasen opgespoord?

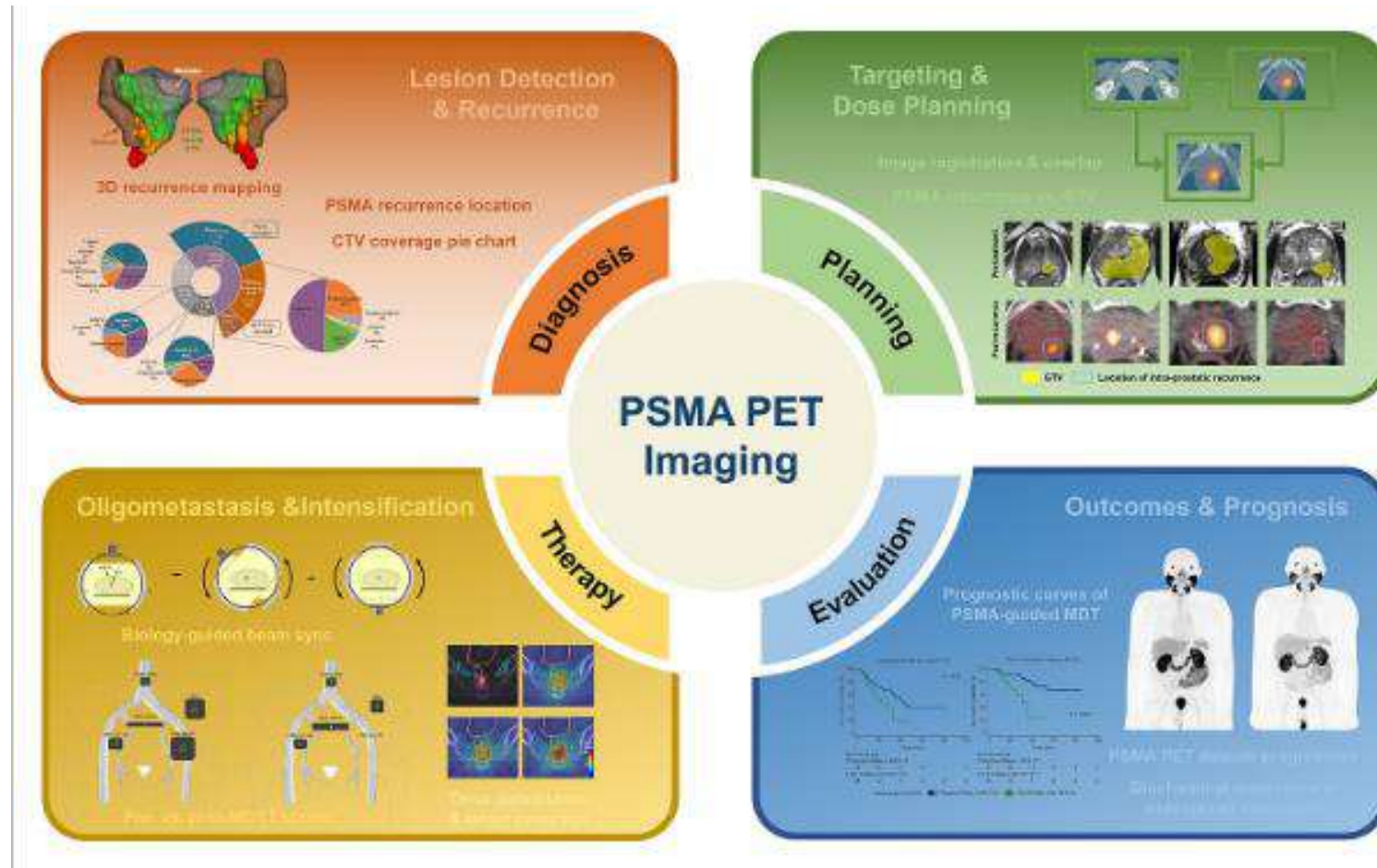
PET PSMA scan:

Voordelen:

1. Hoge sensitiviteit en specificiteit bij lage PSA waarde
2. Opsporing kleine metastasen niet zichtbaar op conventionele beeldvorming
3. Onderscheid oligo/polygemetastaseerde setting
4. Nauwkeurige delineatie doelvolumes

PET PSMA en radiotherapie

Radiotherapie van oligometastasen: Stereotactische bestraling

- Zeer hoge bestralingsdosis op korte tijd
- Maximaal sparen omgevend weefsel
- 1-5 sessies
- Heel nauwe bestralingsmarges (2-3 mm)
- Bot – long – lymfeklier – lever – hersenletsels
- Immunrespons: bijkomende tumorcontrole

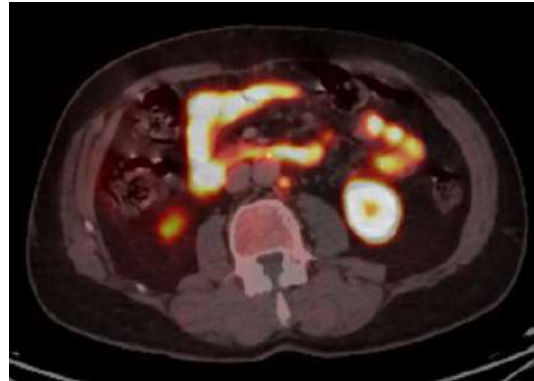
Stereotactische bestraling

Voordelen:

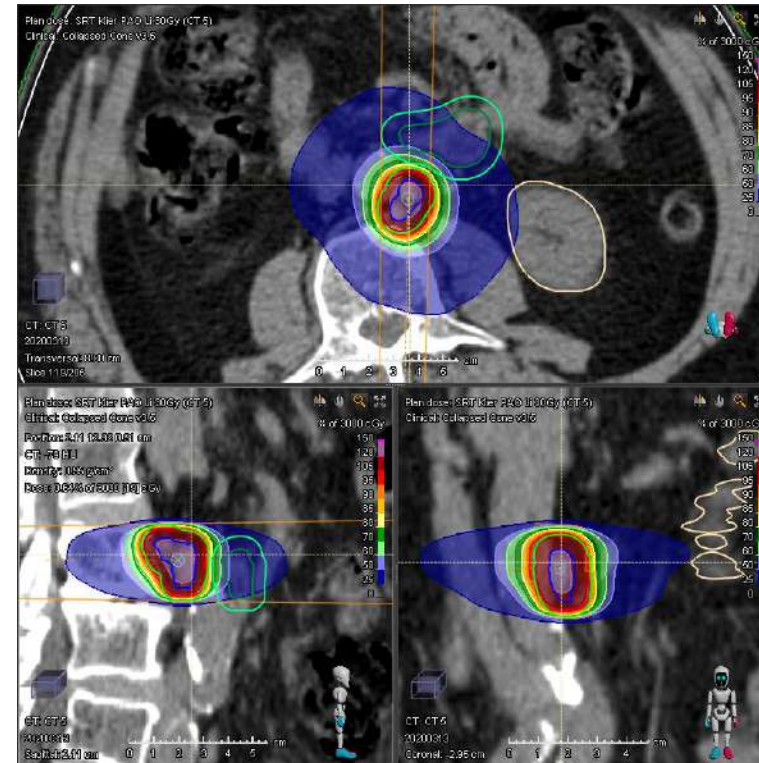
- Niet-invasief
- Hoge lokale controle (>80–90% in veel studies)
- Minder ziekenhuisbezoeken door hypofractionering
- Ook voor kwetsbare patiënten die geen chirurgie aankunnen
- Weinig bijwerkingen

Stereotactische bestraling oligometastasen = SBRT

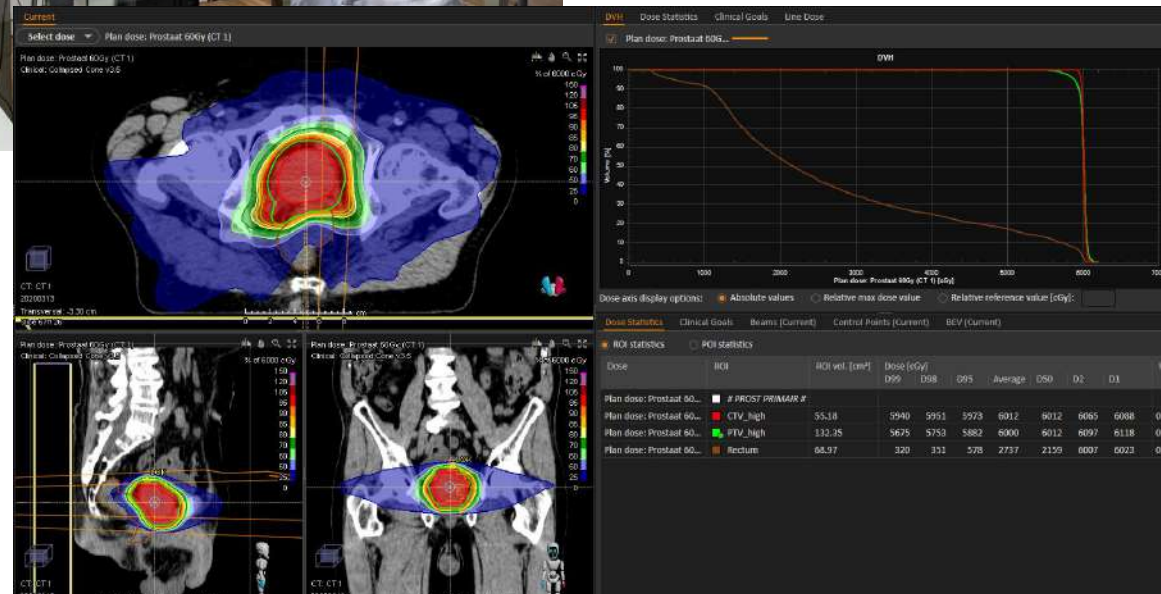
- Klier-/bot
- PET/PSMA scan
- +/- hormonale therapie
- 3 sessies (2x/week)

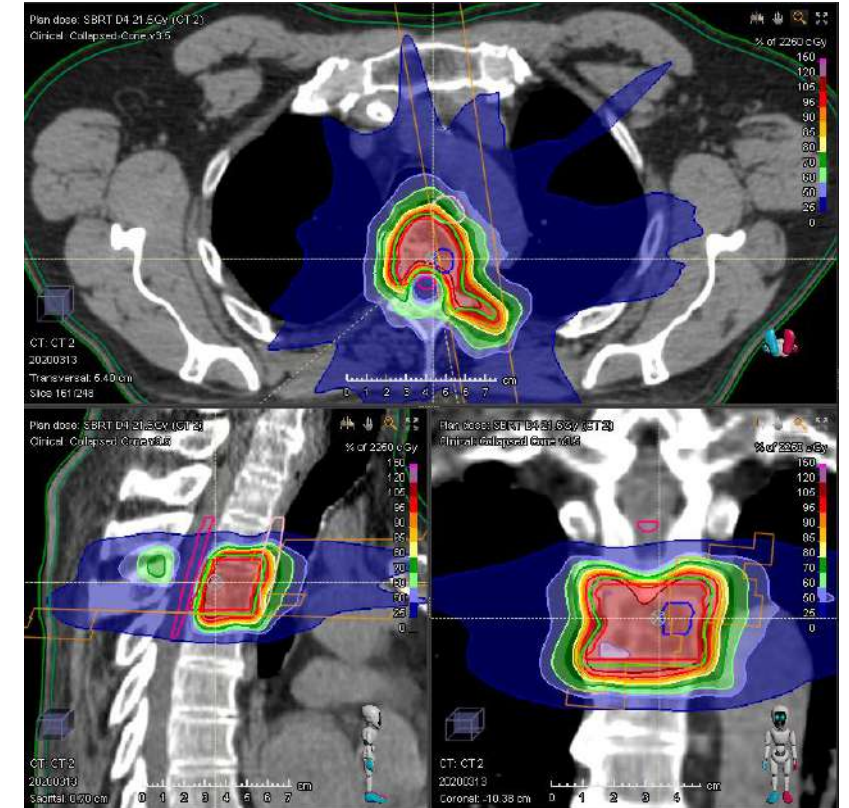
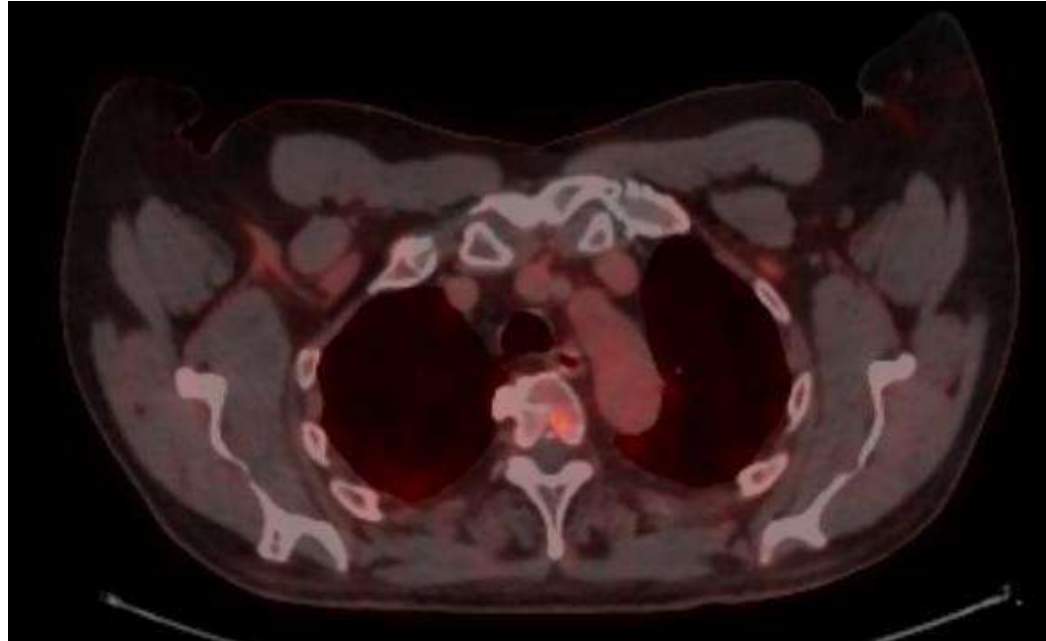
Simulatie: voorbereidende CT

Delineatie en planning

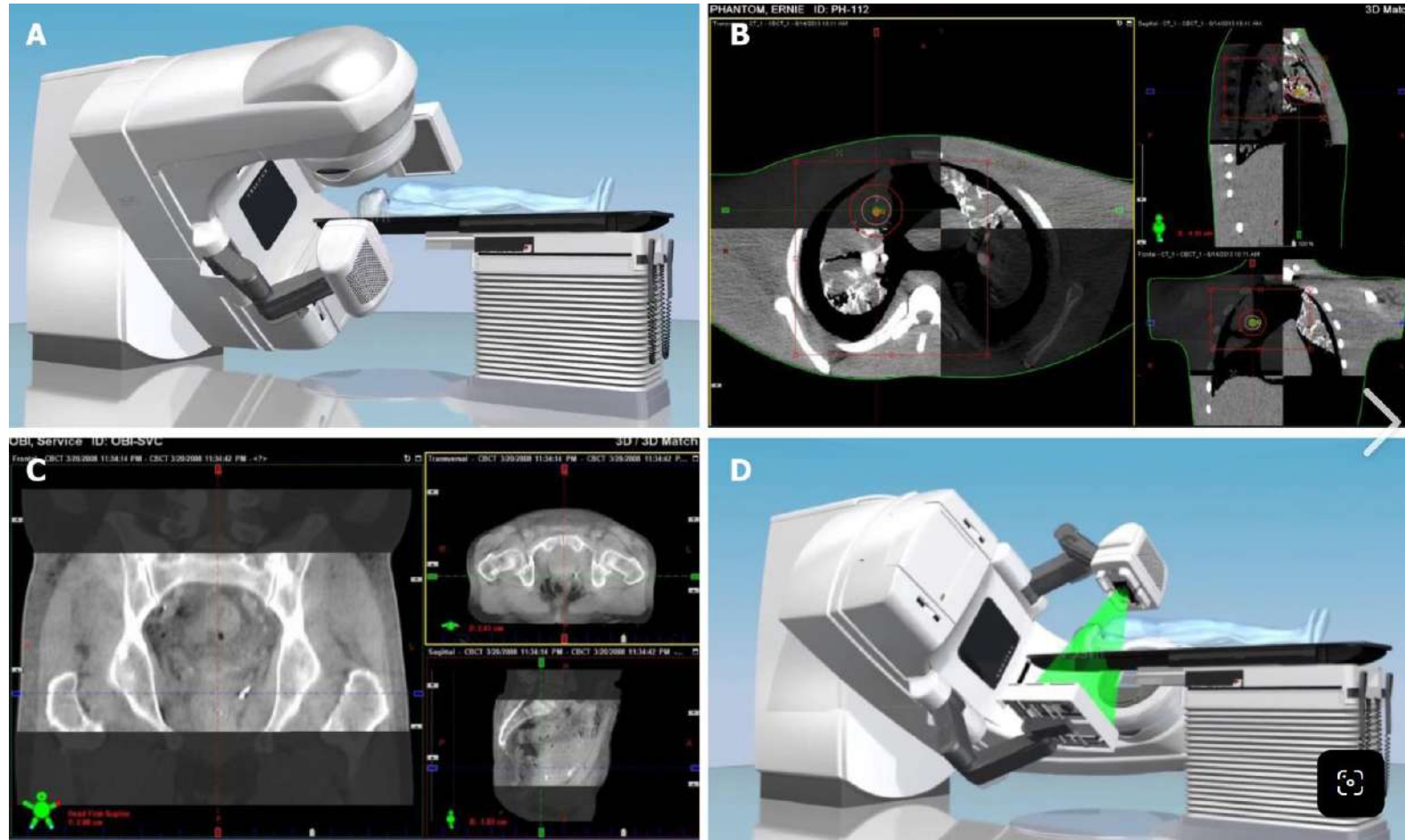
Stereotactische bestraling oligometastasen

Positioning: via surface scanning

Positioning : Cone beam CT: dagelijks Image Guided RadioTherapy

Positionering: Exac Trac systeem

Thermale surface scanning

Positioning: Exac Trac systeem

X-ray tracking

Techniek en precisie

- Nieuwe beeldvorming: CT/NMR/PET

Nauwkeuriger intekening doelvolumen, risico-organen

- Nieuwe bestralingstechnieken: VMAT

Maximale dosis tumor, minder dosis gezonde weefsels

- Betere positionering: CBCT, surface scanning, tracking

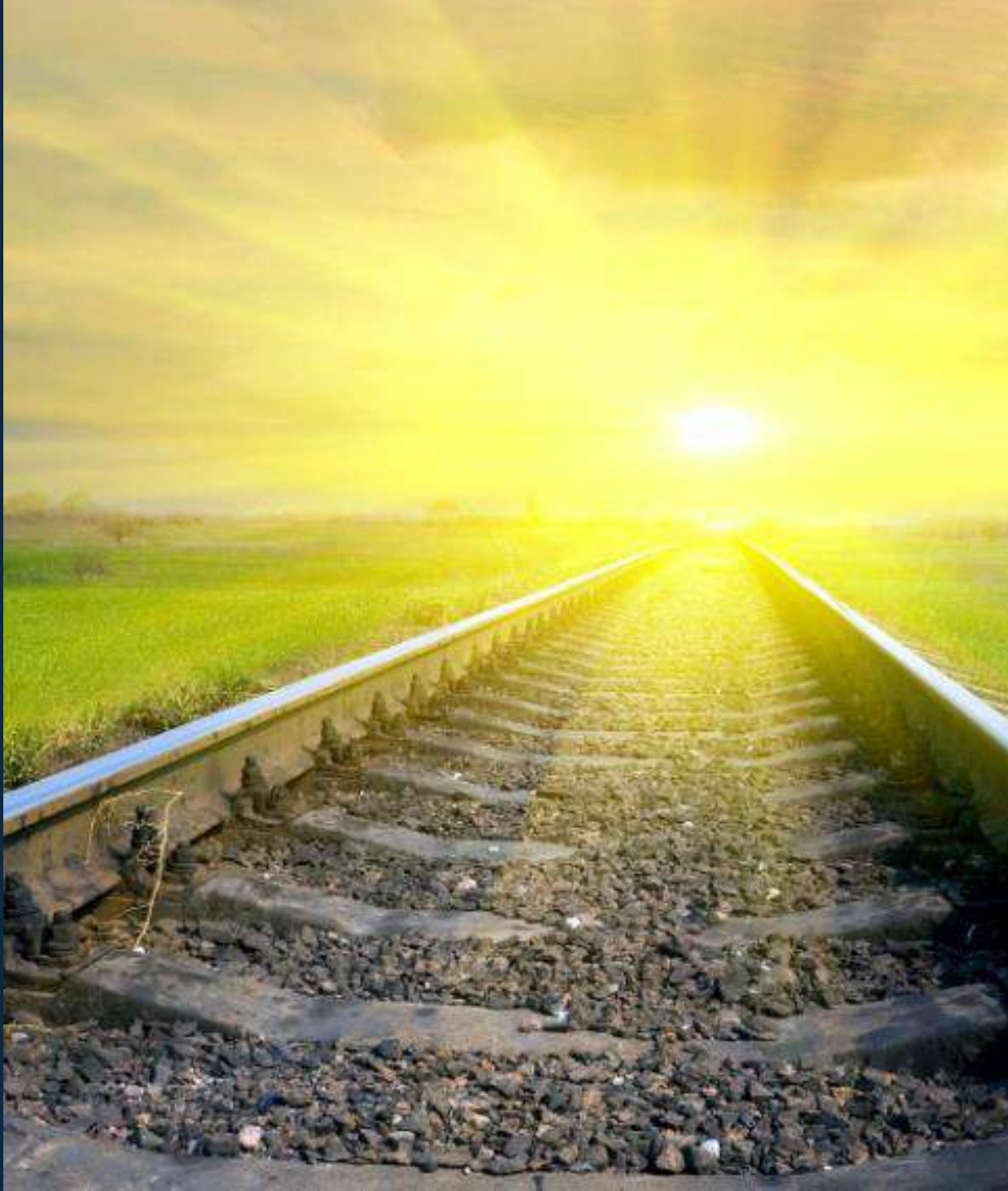

Nauwkeuriger bestraling, nauwere marges

Toekomst

- studies
- oligometastatische ziekte: unieke tumorbiologie
- biomarkers
- optimalisatie therapie: MDT + systemische behandeling
- verbetering patiëntenselectie

Radiotherapie bij
prostaatkanker

Een stralende toekomst